

INFORMASJONSAVIS FOR STAVANGER MUSEUM 3. ÅRGANG NR. 2 JULI 1993

GODE NYHETER FOR EN GOD SOMMER

I forrige leder stilte vi spørsmålet: "Begynner det å løse?". Nå kan vi endelig og ubetinget svare JA. Denne utgaven av Museums-Tidende er full av gladnyheter fra de siste månedene.

Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune har bevilget kr. 950.000 hver til prosjektet "Stavanger Museum mot ICOM '95". Norsk Kulturråd har nylig bevilget kr. 250.000 til de nye byhistoriske utstillingene og har hele opprustingsprosjektet til vurdering. Breidablikk har fått sprinkleranlegg takket være en gave fra Berentsen-legatene på kr. 500.000. Zoologisk avdeling har mottatt ialt kr. 350.000 fra Direktoratet for naturforvaltning til forsknings- og registreringsprosjekter. Og denne uken ble Saga Petroleums sponsoravtale med Sjøfartsmuseet offentliggjort. Den gir hele 1,5

millioner kroner til museums- og kystkulturtiltak i tre år framover.

Stavanger Museum er selvfølgelig svært takknemlig for all denne støtten. Vi føler ydmykhet overfor giverne som har valgt å satse på det museet står for og de mål vi har satt oss. Nå har vi virkelig tro på at vi skal få anledning til å presentere et verdig utstillingsvindu for det norske museumsvesenet ved ICOMs verdenskonferanse i 1995.

Men først skal vi gjennom en travel sommersesong. For besøksstatistikkens skyld håper vi på litt dårligere vær, men for alle våre lesere ønsker vi en varm og god sommer.

Harald Hamre

SAGA PETROLEUM SPONSER STAVANGER SJØFARTSMUSEUM

Ha en
god dag!

Saga
Petroleum a.s.

Onsdag 6.juni ble det offentliggjort en omfattende sponsor- og samarbeidsavtale mellom Saga og Sjøfartsmuseet. Avtalen har kommet i stand etter initiativ fra Saga og har en økonomisk ramme på 1,5 millioner kroner som skal fordeles over tre år. Midlene skal brukes til å styrke museet og forøvrig til kystkulturtiltak som vi anbefaler. Halvparten av første års bevilgning er øremerket sikringstiltak ved Kystkultursamlingen i Tananger. Avtalen styres av en komite med to representanter fra Sjøfartsmuseet og to fra Saga.

Giverne presiserer at det er deres ønske å yte et langsiktig bidrag til kystkulturarbeidet i fylket. For Sjøfartsmuseet representerer avtalen både en anerkjennelse og et svært velkomment tilskudd til våre mange aktiviteter. Museets forpliktelser omfatter blant annet at Sagas ansatte får gratis adgang til utstillingene og at vi står til disposisjon med foredrag, omvisninger og annen formidling. Det er første gang museet inngår en slik avtale og vi ser med stor forventning fram til fortsettelsen.

HH

STOR GAVE FINANISERTE SPRINKELANLEGG PÅ BREIDABLIKK

I Museums-Tidende 3/1992 etterlyste vi gode givere blant annet til

sprinkelanlegg på Breidablikk.

Etterlysningen ble gjengitt i Stavanger Aftenblad og heldigvis lest av rette vedkommende. I desember vedtok nemlig styrene for familien Berentsens fem legater å gi en halv million kroner til komplett sprinkleranlegg på Breidablikk. Av hensyn til bygningens sikkerhet og i samråd med giverne, greide vi å hemmeligholde gaven helt

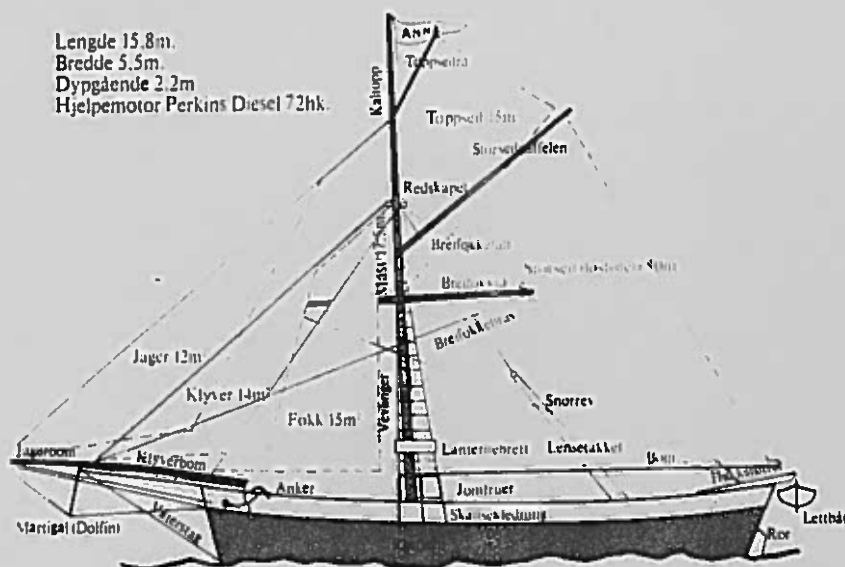
til arbeidene nesten var avsluttet.

Dette er en fantastisk gave ikke bare til museet, men også til byen og landet. Breidablikk er et unikt kultur-minne også i nordisk sammenheng. Nå har bygningen endelig fått et forsvarlig vern mot brann og vi gledet oss til å åpne dørene igjen for publikum 13.juni.

HH

"TIL RIGA MED SILD"

Lengde 15,8m.
Bredde 5,5m.
Dyppgående 2,2m
Hjelpemotor Perkins Diesel 72hk.

Sjøfartsmuseets vandreutstilling "Til Riga med sild" er nå kommet til Sjøbruksmuseet på Tungenes, der den vil bli vist hele sommersesongen.

Som kjent er utstillingen en del av Sjøfartsmuseets program "1800-talls skipsfart og handel på Preussen og Baltikum", som har som mål å dokumentere og formidle de økonomiske og kulturelle kontaktene som eksisterte mellom Rogaland og landene i den østre del av Østersjøområdet i forrige århundre. Utstillingen presenterer bakgrunnen for disse kontaktene, de rike sildefiskeriene langs kysten vår, samt "Anna" af Sands seilas på Østersjøen sommeren 1990.

Etter at utstillingen ble åpnet på Sjøfartsmuseet i juni i fjor, har den også vært vist i kommunene Hå, Lund og Klepp. Til høsten vandrer den videre til Sola og Gjesdal. I februar 1995 er den tilbake i Stavanger, og har då vært innom de fleste kommunene i fylket.

I tilknytning til utstillingen er det utarbeidet eget undervisningsopplegg for skolebarn, vi sender med videoer og brosjyrer fra "Anna's seilas i 1990, og vi tilbyr foredrag om sildehandel og Østersjøfart. På denne måten får vi formidlet en viktig periode i fylkets historie, samtidig som vi knytter kontakter som gir oss ny kunnskap om emnet.

Randi Skotheim

SHIPPING AND TRADE, ESTONIA AND NORWAY

Et av de viktigste formålene med "Anna" af Sands seilas i Østersjøen var å knytte kontakter med kolleger i Baltikum for utvikling av forskingsprosjekt om vår felles maritime historie. Flere prosjekter er satt i gang, først og fremst i Estland og Norge.

Historikere og etnologer fra Estland, Agder og Rogaland møttes i mai på et to-dagers arbeidsseminar "Shipping and trade, Estonia and Norway" på Agder Distrikthøgskole for å presentere sine arbeider og interessefelt. Emnene varierte fra sildehandel på Østersjøen, estiske sildeekspeditører til Island i mellomkrigstiden, norske anløp i estiske havner på 1800-tallet til lystbåtseilas og marinarkeologi. Innledere fra Stavanger Sjøfartsmuseum var Harald

Hamre og Randi Skotheim.

Seminaret var støttet økonomisk av Utenriksdepartementet og Nordisk Ministerråd og ble arrangert som et samarbeidsprosjekt mellom Vest-Agder Fylkesmuseum, Agder Distrikthøgskole og Stavanger Sjøfartsmuseum. Tiltaket må karakteriseres som meget vellykket og ga inspirasjon til videre oppfølging og framtidig samarbeid.

De syv gjestene fra Estland fikk oppleve Sør- og Vestlandet på sitt beste de åtte dagene besøket varte, med 17.mai-feiring og ekskursjoner til kyst, fjord og fjell. I vårt område var det nok svingene ned mot Frafjord og rekemåltidet på Sjøfartsmuseet som gjorde mest inntrykk.

Randi Skotheim

FRA ROMANTIKK TIL SOSIALREALISME Norske malere i USA

Sommerens utstilling på Sjøfartsmuseet er en maleriutstilling av norske malere bosatt i USA. Utstillingen er kommet i stand gjennom et samarbeid med Det norske utvandrersenteret og The Norwegian-American Museum, Decorah, Iowa.

Det var ikke før i 1870-årene, femti år etter at utvandringen til det amerikanske kontinentet startete, at norske utvandrere gjorde kunsten til levebrød. Urban bosetting og en viss grad av velstand var nødvendig før kunsten kunne finne sin plass i immigrantkulturen.

Chicago var det stedet hvor den norske malerkunsten utviklet seg sterkest. Den var kommet godt i gang ved århundreskiftet, hadde sin storhetstid i 1920-årene med Den Norske Klubs årlige utstillinger, og varte gjennom 2.verdenskrig.

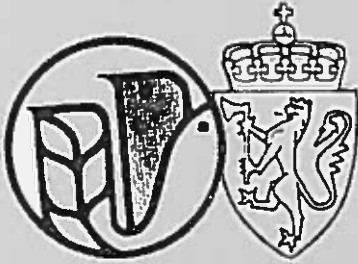
Sent på 30-tallet fikk østkysten sin Norwegian Arts and Crafts Club of Brooklyn. Dette ble det viktigste senteret for norsk innvandrerkunst i 40-årene. Skandinavisk kunstnerisk aktivitet hadde også økt på vestkysten mot slutten av 20-årene. 2.verdenskrig satte imidlertid en stopper for det nære samarbeidet mellom kunstnere med norsk bakgrunn og Norge.

Utstillingen viser de ulike retningene innen norsk malerkunst i USA, med romantikk fra århundreskiftet og en form for nyromantikk fra senere perioder som de dominerende fenomenene. Det nyromantiske elementet holdt mye av den tidens norsk-amerikanske kunst utenfor det gjengse kunstnermiljøet i Amerika. Det var først med 40-årenes sosialrealistiske bilder at kunst laget av norske innvandrere ble regnet for å være på høyde med utviklingen i amerikansk kunst.

Randi Skotheim

Støtte fra Direktoratet for Naturforvaltning til sjøfuglstudier ved Stavanger Museum

Stavanger Museum har i den senere tid vært en god del engasjert i undersøkelser avilanddrevnesjøfugler (såkalte Beached Bird Surveys). Konservator Kolbjørn Skipnes har de to siste årene vært den nasjonale koordinator for International Beached Bird Surveys (IBBS). Data fra de norske undersøkelsene vil bidra i oppbyggingen av en felles europeisk database. Prosjektet har hatt som sitt primære mål å registrere oljeforurensningsgraden i utvalgte studieområder. Undersøkelsene vil også

bidra til kunnskap om argsutvalg og mortalitet i ulike deler av sesongen og bl.a. benyttes til å evaluere virkninger av miljøpolitiske tiltak.

Det arbeides nå med å få finansiert et European Beached Bird Surveys (EBBS)-prosjekt over EF fonds. Fram til slutten av 1995 regner en imidlertid å måtte finansiere prosjektet over nasjonale budsjetter. Direktoratet for Naturforvaltning har nå innvilget kr. 50 000,- til støtte for prosjektet for 1993 og 1994. I tillegg har de gitt museet kr. 50.000,- for studier av bl.a. mortalitetsfaktorer hos sjøfugler i Rogaland. Dette er en kjærkommen støtte som vil gi museet muligheter som det ellers ikke ville ha fått på dette forskningsområdet.

Direktoratet for Naturforvaltning takkes for støtten!

Kolbjørn Skipnes

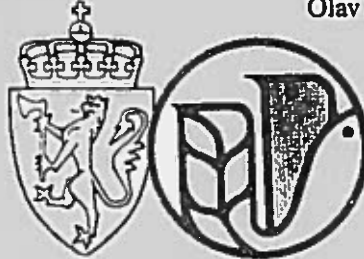
Tilskudd fra Direktoratet for Naturforvaltning til Ringmerkingssentralen

I slutten av 1992 fikk Ringmerkingssentralen ved Stavanger Museum ekstraordinært tilskudd på kr. 250.000,- fra Direktoratet for Naturforvaltning. Pengene skal brukes til å ajourføre gjenfunnsdatabasen. I tillegg fikk vi 24 måneders verk fra Miljøverndepartementets ekstraordinære sysselsettingspakke må i 1993, og ved en kombinasjon av disse to, vil utbyttet kunne bli maksimalt. Vi har et reelt håp om å kunne edblegge alle norske gjenfunn i løpet av dette året.

I generell driftsstøtte til Ringmerkingssentralen, mottok vi fra Direktoratet for Naturforvaltning kr. 100.000,- i 1992, og kr. 150.000,- i 1993.

Utsiktene for ekstern støtte for neste år er p.t. lovende. Det er fra Direktoratet for Naturforvaltnings side foreslått at det skal bevilges kr. 500.000,- over statsbudsjettet som basisstøtte til Ringmerkingssentralen. Dersom dette går igjennom, vil vi kunne styrke bemanningen på sentralen.

Olav R.

Røykearrangementer - sommeren 1993

Takket være velvillig støtte fra kultursjefen i Stavanger kan Norsk Hermetikkmuseum i sommer foreta en betydelig utvidelse av sitt tilbud.

I de tidligere fabrikklokalene i Øvre Strandgt. 88a, vil vi to ganger ukentlig demonstrere røyking av brisling. De besøkende kan dermed vandre i et fabrikklokale og oppleve arbeidsprosessen i hermetikkindustrien med ekte fisk. Dette gir dem samtidig også muligheten til å "delta" i produksjonen og ikke minst, smake på de nyrøykte delikatessene.

Utifra den reaksjon vi tidligere har fått på denne typen arrangementer, er vi overbeviste om at dette tilbudet vil bli satt pris på av sommerens mange tilreisende. Tilbudet blir ikke mindre attraktivt når vi også vet at dette er det eneste museet i verden hvor de besøkende kan få denne opplevelsen.

Røykearrangementene vil foregå hver tirsdag og torsdag mellom kl. 11.00 og 15.00. Første gang er 15.juni, siste gang er 12.august.

John Gunnar Johnsen

STAVANGER MUSEUM ER OMDANNET TIL STIFTELSE.

Stavanger Museums årsmøte 8.mars vedtok for annen gang de nye vedtektenes som innebærer omdanning til stiftelse. Så snart fylkeskommunen har godkjent omdanningen og stiftelsen er formelt registrert, trer den nye venneforeningen i funksjon.

Etter årsmøtet ble Ole A. Tomasgaard og Richard Johnsen gjenvalgt som leder og nestleder i museets direksjon. Foreningen Stavanger Museums venner valgte Fredrik Hagemann som sin første leder.

HH

SKAP ARBEIDSPASSER

Stavanger Museum har for tiden hele 17 tilsatte på den såkalte SKAP-ordningen. Dette er vel kvalifiserte mennesker som gjør en uvurderlig innsats for museet. Men tenk om vi hadde fått mulighet til å skape 17 varige arbeidsplasser, ikke bare slike kortvarige, ekstraordinære kriseløsninger.

HH

STAVANGER MUSEUM

Åpningstider i sommersesongen

Hermetikkmuseet, Sjøfartsmuseet, Ledaal, Breidablikk og Musegt.16 har sommeråpent fra 15.juni - 15.august:

Tirsdag til lørdag	11.00 - 15.00
søndag	11.00 - 16.00
mandag	stengt.

Hver tirsdag og torsdag demonstreres treading, røyking og legging av brisling med smaksprøver på hermetikkmuseet.

Aktivitetsdag på hermetikkmuseet første søndag i hver måned.

Utstilling på Sjøfartsmuseet: "Norske malere i USA".

"ANNA" SKAL SEILE "NORDISK SEGLATS".

"Anna" af Sand skal for første gang delta i den velkjente veteranskip-regattaen "Nordisk Seglats" som i år går fra Sæby i Danmark til Strömstad i Sverige. Hun forlater Stavanger 25.juni og kommer hjem igjen 7.juli. Selve regattaen går fra Sæby 1.juli og mer enn 40 fartøyer skal delta i tre forskjellige klasser. Vi ønsker lykke til og vil kanskje trykke resultatlisten i neste nummer av Museums-Tidende.

HH

"WYVERN" SEILER TIL ANTWERPEN.

Antwerpen er valgt til Europas "kulturhovedstad" i år. Et av de største arrangementene i den forbindelse er "Eurosail 1993", en kjempemessig mønstring av seilfartøyer som forventes å trekke en million tilskuere. Alle skipene i Cutty Sark Tall Ships' Race er invitert sammen med et utvalg av de mest verdifulle veteranfartøylene i Europa. Blant de sistnevnte er "Wyvern" invitert og North Sea Society har tatt ansvaret for å finansiere deltakelsen.

Arrangementene i Antwerpen skal foregå i dagene 14.-17.august og vi har lagt opp til to ukers seilas begge veier. Ett mannskap seiler ned gjennom Skagerak, Kattegat og Kielerkanalen og et annet mannskap seiler samme rute tilbake.

Museums-Tidende ønsker god seilas.

ENS'93 - stor miljøkonferanse - Stavanger Museum deltar.

24.- 27.august arrangeres den andre internasjonale ENS ("Environment Northern Seas") - konferansen i Stavanger.

ENS - konferansene er tverrfaglige og vil være Nord-Europas viktigste arrangement i sitt slag. Det er møtested for industri, myndigheter og forskning, for presentasjon av ideer og løsninger på viktige miljøutfordringer. Blant temaer som skal behandles kan nevnes generell miljøpolitikk, forurensing, resirkulering, landbruk, fiskeri, industri, offshore og skipsfart.

Utstillingene er en integrert del av ENS-konferansen. For 1993 har en hatt som målsetting å ha 250 utstillere og 15 000 besøkende. Stavanger Museum deltar med utstillingen "Sjøfugler som miljøindikatorer", der en fokuserer på tre hovedtema:

- 1) Sjøfugler og deres reaksjoner på

varierende næringstilgang.

- 2) undersøkelser av ilanddrevne sjøfugler i tilknytning til overvåkingen av oljeforurensingen i havet.

- 3) Bruk av sjøfugler ved overvåking av miljøbelastninger av tungmetaller o.a.

Til utstillingen har taxidermist Odd Låtun laget flere nye fuglemontasjer, som viser hvor elegante og vakre sjøfuglene er.

Stavanger Museum har også tatt initiativ for et samarbeide med Stavanger og omegn Brevdueklubb for å arrangere et dueslipp i tilknytning til åpningen av ENS-konferansen den 24.august.

Museumspedagog Anne Berit Sæl har deltatt i den lokale aktivitetskomiteen for konferansen.

Kolbjørn Skipnes

Bokåret 1993 - Bibliotekstafetten

Det er 350 år siden den første boken ble trykket i Norge. En landsomfattende bibliotekstafett er kanskje den største markeringen av Bokåret 1993. Også Stavanger Museums bibliotek tok imot stafettpinne, og 28.april var vår dag. Vår lille utstilling viste blant annet faksmilieutgaven av almanakken som var den første boken som ble trykket i Norge.

Utstillingsskjermen vår var plassert i Kulturhuset for å nå et større publikum. Vi valgte å presentere museets Årbok med sine mer enn 100 år. Og vi la vekt på å få frem de tre forskjellige funksjonene Årboken har:

1. Den er speilbilde av museets virksomhet:

- Faglige nyvinninger
- Museumsfaglige artikler
- Lokalhistoriske artikler

2. Den er museets ansikt utad:

- Sendes til over 400 medlemmer i lokalmiljøet
- Sendes til over 500 bytteforbindelser over hele verden

3. Den er bytteobjekt ved utveksling av faglitteratur:

- Hvert år siden 1891 har museet sendt Årboken til vitenskaplige institusjoner over hele verden. Det har vært vanlig å bytte til seg faglitteratur på denne måten, fra kolleger på museer, universiteter og andre forskings-institusjoner. Ikke minst takket være disse bytteforbindelsene har museet i dag et godt utbygget bibliotek med ca.47 000 bind.

I sommermånedene håper vi å ha deler av utstillingen plassert i museets hovedbygning.

TW

Ansvarlig red.:
Harald Hamre
Redaksjon:
Arvid Sandal
Layout:
Arvid Sandal

Stavanger Museum
Musegaten 16
N-4005 Stavanger

Avsender: